

הניזקין פרק חמישי גימין

נו.

1. ונתתי את נקמתי באדם ביד עמי ישראל וישור באדם באדם ויבקרתי וידעו את נקמתי וגם אדוני אלהים: יחזקאל כה יד
2. היתה כך והענינה ויבקרתי וידעו את נקמתי וגם אדוני אלהים: יחזקאל כה יד
3. כספם בחרזות וישליכו חזקבם לנהיגה ויהיה כספם חזקבם לא יוכל להצילם ביום עברת וינפשו לא שבעו ומעיהם לא ימלאו כי מכשול עונם יהיה: יחזקאל ז יט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גושקרא פת קיב"ה עיין שנת דף כ ע"ב נבש"י ד"ה גושקרא:

לעזי רש"י

טו"ל"א. קרום פנין הפוגע בריאה. שאובני"ר. משני. בעל איכות נחוחה.

מוסף תוספות

א. לשון חשיבות. מוס' בזמנים יע' ד"ה דק.

א"ל לא. שזקנה לך: א"ל. איהו יהיבנא לך דמי פלגא סעודתך: איכול קולא. מלשניות: קורבנא. קרבן להקריב על גבי המזבח דקיימא לך אין איש איש"י לרבות את עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדרות ישראל (חולין דף ק"ג): בניב שפטים. שפה העלוויה: לדיהו לא הוי מומא. להקריב לגזוה בצמה דידהו אלא מחוסר אבר: דוקין. טו"ל"ה כמו הנוטה כדוק (ישעיה מ): יאמרו המטיל מוס בקדשים יהרג. שיהו סבורים שצביל שהטיל מוס בקדשים ועצר על מוס לא יהיה צו (ויקרא כג) נהרג: עונותוסו. סגלותו שסבל את זה ולא הרגו: שדא גירא למורה. לקסום קסם כשהיה סמוך לירושלים: הווא יעוקא הוה מגמגם בלישניה לא גרסינן: ביד עמי ישראל. על ידי עמי ישראל: ולכפורי ידיה. לקנה ידיו"י: נקדה. נקבה לשון י"מ מקדו"ן בהרים (עירובין דף נה). נקדה לו חמה. זרחה צבילו ממכת טענית (קה"ה ט"ז): לישוס. צינית של עלימו: נגרסה על גבי כריס וכספוס. שלא היה מהלך אלא על גבי מילת: ואיכא דאמרי. בן צינית שמו ולמה נקרא שמו הכסת שהיתה כסמו כסא שלו מוטלת בין גדולי רומי כשהיה הולך בזרמי להקציל פני קיסר: הוה להו. להקציל תלתא עתירי חטיי ושערי י"ח וממלא וציני למיין כל בני העיר שערים ומד שמה: צריוני. אנשים ריקים ופוחזים למלחמה: אמרו להו רבנן. להקצ צריוני: לא מסטייעא מילתא. לנלח: קמו. צריוני: קליניהו להקצ אמברי. לאזרות התבואה ועלים כדי שילחמו: סמידא. סלת. חיורסתא. פת נקיה: גושקרא. פת קיב"ה שאובני"ר: פרש של גללי בהמה: ומסה. מחמת איסטינסומה: גרוגרה. מאותם שנשארו לרבי דדוק שנלך את מימיה ומלאתה היא ואכלתה לרעבוניה ומריח החויל של רבי דדוק שנכנס בגרוגרת טעמה ומתה כחאסטינסומה: הוה מסחוי. בגרונו: מאצראי. מחמת שהיה כחוס: כי הוה בריא. כשגמר מעינותיו ורלה להצרות עצמו: הוה מייסי ליה גרוגרות. מאגיס יבשין מפני שלא היה יכול לבלוע דבר עצה והיה מונץ את מימיהו ומשלך הגרוגרות: אכא סיקרא. כך שמו: שלא ליה. רבן יוחנן בן זכאי תל לגבאי צבנא: אמר ליה. רבן יוחנן בן זכאי: עד אימתי עבדינו הכי. דלא שבקיתון לאשלומי: חזי יו סקנא לדידי. שינוחני ללאת מן העיר: נקוט נפשך בקיורי. החוק עמנך כחולה הולא קול שאתה חולה: לישיילו כך. כמו שאתה גוסס: ואייסי מידי סריא. דבר מסריח כגון נבילה: ואגני גבך. והשכב במטתך עמך שיאמרו מת הוא ומסריח כבר: ולישיילו כך סלמיך. יכנסו תחת רגלי מטתך לשאת ולא יניחו אחריהם לשאת לאינון ידעין דחייא קליל ממימתא: צעו. הקצ צריוני: למדקריי. ברמיחיס שמח מעריס הוה: אמר להו. אכא סקרא: יאמרו. הרומנים עליכם שפילעו רבן דקרו: למידתפיס. אולי יעק: ולא מלכא אנה. והתעללת בני: איצרא

אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתך אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי בולה סעודתך א"ל לא נקמיה בידיה ואוקמיה ואפקיה אמר הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה ש"מ קא ניהא להו אויול איכול בהו קורצא בי מלכא אזל אמר ליה לקיסר מרדו כך יהודאי א"ל מי יומר א"ל שדר להו קורבנא חזית אי מקרבון ליה אול שדר בידיה עגלא תלתא בהדי דקאתי שדא ביה מומא ב"בניב שפתים ואמרי לה בדוקין שבעין דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוה סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו רבי זכריה בן אבוקלם יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח סבור למיקטליה דלא לזייל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מוס בקדשים יהרג אמר רבי יוחנן ענותנותו של רבי זכריה בן אבוקלם החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו שדר עלוייהו לגירון קיסר כי קאתי שדא גירא למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ונתתי את נקמתי באדם ביד עמי ישראל וגו' אמר קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ערק ואזל ואגייר ונפק מיניה ר"מ שדריה עלוייהו לאספסיינוס קיסר אתא צר עלה תלת שני הווי בה הגהו תלתא עתירי נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע וכן ציצית הכסת נקדימון בן גוריון שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא שבוע שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציציתו נגררת על גבי כסתות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי"ה חד אמר להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל אקלידי הוה מסך לשמיעיה בר מדציבי דאמר רב חסדא אכלבא דחיטי בעי שיתין אכלבי דציבי הוה להו למיין עשרים וחד שתא"ה הווי בהו גרונו אמרו להו רבנן ניפוק ונעביד להו שבקניהו אמרו להו ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו אמרו להו רבנן לא מסטייעא מילתא קמו קלנהו להנהו אמברי דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הווי שדרתה לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאזל איודבן אתא אמר לה ליכא חיורתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איודבן אתא ואמר לה חיורתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאזל איודבן אתא ואמר לה גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איודבן הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחוי אי משכחנא מידי למיכיל איתיב לה פרתא בכרעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי הרכה כך והענוגה אשר לא נסתה כך רגלה איכא דאמרי גרוגרות דר' צדוק אכלה ואיתניסא ומתה דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל מידי הוה מיתחזי מאבראי וכי הוה בריא מייתו ליה גרוגרות מייץ מייהו ושדי להו כי הוה קא ניהא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב כספם בחוצות ישליכו אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלא ליה תא בציינא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקמליתו ליה לעלמא בכפנא א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קמלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקיורי וליתו כולי עלמא ולישיילו כך ואייתי מידי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעיילו כך תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא לחגשן כך דקליל את דאינהו

ידעי דחייא קליל מומיתא עביד הכי נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר" כי ממו לפיתחא בעו למדקריה אמר להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו יאמרו רבן דחפו פתחו ליה בבא נפק כי מטא להתם אמר שלמא עלך מלכא א"ל מיחיבת תרי קטלא חדא דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא ותו אי מלכא אנא עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי א"ל דקאמרת לאו מלכא אנא איברא

- א) ועי' חוס' נחש"ס עו: ד"ה הכה בדוקין, (ט ס"א) של עין, א ס"א נחש"ס, (ד) ובי המרוך ערך ג' ג' כ"ב
- ב) נבאדרי"ג שם: (ט) עור כאלרי"ג פ"ו מ"ג, (א) ומתחום, (א) פי א"ל, (ח) נבאדרי"ג שם: (ט) שנה, (ט) נבכתי"י לתא מיות דחטי ושערי ועי' רש"י על רש"י, (י) ועי' אבדרי"ג פ"ד מ"ה, (י) ויקראכ"ב, (י) ע"י רש"י ומכיו כ"ה ד"ה כפורי וכו', (א) ו' מקדו"ן ש"ש"ל, (י) נבשי"י ומלחא, (ט) ו' רש"י במילה סו, (ט) ו' נבשי"י כבאדרי"ג, (י) ו' חוספוס כסות י"ו ד"ה דק' שלא ו'.

מוסף רש"י

המסר עשור קודם לקח מסיקריקון. מוגן נכרי הוצג נפשות על עסקי ממון שאמרו לו שאל קרקע זו והימנו, וממה לא למד הוה מתנה, דלפילי למד תלויה ופני זכריה זכריה, תלויה ויהי לא היה מתנה (רשב"ם ב"ב ח). לקח לו יוס האיש. מן העגל כל קיקטווי משועבדים לכתובת אשתו והיו ונתנה אם ימות או יגרשה חטרוך מלקוחות אם לא מתלל בני חורין, שכן כתיב לה כל נכסי אחתה"ל וערבתי לכתובתך במת' כמותו (נ"א). ודודו. זה הלוקח, ולקח מן האשה. נתן לו דבר מועט והקטנו לו, כדי שלא חטרוך ממנו חוב כתובתה (רשב"ם ב"ב ח). מקדו בטל לא בטל בטל מתנה, שכל זמן שיחיה בטל יאכל זה הלוקח את הפירות, שהרי המוכר מוכר לו כל זמן שחיה המוכר האשה ולא יצא זמן גיבוי כתובתה וכו' ואע"פ שמשועבדין לאשה, אלא ליהי אפי' שערב שמוכר לפרוך מוכר שביעיה ומנה לנשות כתובתה, הלכך יחוי מקחו בטל אחר ולקח מן האשה קחו, דהוי בטל לגמרי ההוה מקח, ובשעתא לגבות כתובתה חטרוך ממנו, דמני אמרה נתח רוח עשיתי לבעלי למטר לך קרקע המשועבד לי ולא גמרתי צללי להקנות לך (שם) או: מקחו בטל משמע לגמרי אפילו כתי העגל, וצ"ב (שם) מוקמינן לה בלאת מאתן עשות, או ימדה לה לכתובתה, או כנפ לה בתוך הכתובה, או שהכניסה לו שום משלה (כתובות צ"ה). למחר הבענא ליה בדינא. והלכך לא קנה הסיקריקון, דהא לא נתן מעות אלא חלה כנסת, והלוקח ממנו מני לא קנה דקרקע אינה נגולה ואכתי כרסותא דמייה קמא יתא, ואפילו חזר ולקח מבעל הית, שכתב לו שטר, או כמתנה או בשטר מכירה בלא מעות, דלילו נתן מעות לבעל הית קנה וכו' (רשב"ם ב"ב ח). ע"י"ש. ביתר. עיר גדולה ויהו

דלין בה (תענית כ"ה). ע"ב שייך לעמוד הקודם עגלא תילתא. שלשי לנטן. (מגילה ד). שהוה משוכת מפני שהכנתה בקטטה עיניו אינה כסחה והלך ראשון ושני אינו ברא (שבת י"א). גדול כאלו הגיע שליש שני וגמרה גדלותו דהכי שכיח ומעיל למיכל כמו (ב"מ ס"ה). ומגלתי אומן עד שישלוש (סנהדרין ס"ה). גושקרא. פת סוכין (שבת כ"ה).

דלין בה (תענית כ"ה). ע"ב שייך לעמוד הקודם עגלא תילתא. שלשי לנטן. (מגילה ד). שהוה משוכת מפני שהכנתה בקטטה עיניו אינה כסחה והלך ראשון ושני אינו ברא (שבת י"א). גדול כאלו הגיע שליש שני וגמרה גדלותו דהכי שכיח ומעיל למיכל כמו (ב"מ ס"ה). ומגלתי אומן עד שישלוש (סנהדרין ס"ה). גושקרא. פת סוכין (שבת כ"ה).